

ΤΟΥ **I.K. Πρετεντέρη**

Συγκρούσεις

Ο άλλος μας εαυτός

Επесе στην προσοχή μου μια έρευνα ενός αξιόπιστου ερευνητικού οργανισμού όπως είναι το Pew Research Center (άνοιξη 2024).

Αφορά τη γνώμη που έχουν για το NATO οι πολίτες σε 13 χώρες-μέλη του οργανισμού.

Ο μέσος όρος στο σύνολο αυτών των χωρών είναι 63% θετικές γνώμες και 33% αρνητικές.

Η Ελλάδα όμως αποτελεί εξαίρεση. Έχει το υψηλότερο ποσοστό αρνητικών γνώμων (59%) και το χαμηλότερο θετικών (37%).

Η ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΗ είναι ότι έχουμε μπλέξει με ανισόρροπους. Με δύο πολέμους στην ευρύτερη γειτονιά και τον Πούτιν να απειλεί την Ευρώπη, τους ένοιαζε το NATO. Σε επιστημονική διάλεκτο αυτό ονομάζεται «αυτοκτονικός ιδεασμός».

Η άλλη εξήγηση είναι ότι περνούμε τη ζωή μας όχι μόνοι αλλά και με «έναν άλλο μας εαυτό». Που τον κουβαλάμε παντού.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ οι διαφόρων ειδών «ψεκασμένοι». Αλλά κι εκείνο υποθέτω που πίστευαν με το χέρι στην καρδιά το 2015 πως αν ψηφίσουν Όχι στο δημοψήφισμα θα τους ανοίξουν οι Γερμανοί τα πορτοφόλια τους.

Ηθελαν «αξιοπρέπεια», την οποία ουδείς τους αμφισβητούσε. Και «να τους δείξουμε», τι; Ξέρουμε τη συνέχεια.

ΦΥΣΙΚΑ ΟΤΙ ΚΡΥΒΟΥΜΕ μέσα μας έναν άλλο εαυτό δεν είναι καινούργια ιδέα. Δύο πρόσφατα γεγονότα όμως μου την επανέφεραν στην επιφάνεια.

Πρώτα οι συναυλίες του Διονύση Σαββόπουλου στο Ηρώδειο για τη Μεταπολίτευση (8-9/7).

Εκεί ήταν σαφές στα μάτια του δημιουργού και των άλλων συντελεστών της παράστασης ότι η Μεταπολίτευση και η αλλαγή της Ελλάδας έως τις μέρες μας ήταν συνολικά ένα αξιόπαινο success story.

ΘΑ ΕΛΕΓΑ ότι είναι η κυρίαρχη άποψη κάθε νοήμονος συμπόλιτ η μας.

Το οποίο ξετυλίχτηκε ίσως μέσα από δυσκολίες, συγκρούσεις, αντιφάσεις, αντιδράσεις, με μπόλικη φτήνια και χαρακισαριό κατά περίπτωση. Αλλά και με κέφι, ευψυχία, πνευματική δύναμη, λεβεντιά και πάντα κατά περίπτωση καλλιέργεια και αισθητική.

Στοιχεία που διαμόρφωσαν (όπως υπονόησε και ο γενάρχη Διονύσης) το αδιαμφισβήτητο τρίπτυχο της σύγχρονης Ελλάδας. «Κοινοβουλευτισμός, φιλελευθερισμός, ευρωπαϊσμός».

ΚΑΤΑ ΣΥΜΠΤΩΣΗ μόλις είχα τελειώσει ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον βιβλίο, «Παράδοξη Χώρα» του Τάκη Σ. Παππά (εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2024).

Ο συγγραφέας δεν έχει εμφανή σχέση με τη μουσική αλλά υποστηρίζει αποτελεσματικά ότι το success story στο οποίο αναφέρθηκα και το οποίο προσδιορίζει με τον ίδιο περίπου τρόπο, υπονομεύτηκε σχεδόν μόνιμα από τη δεκαετία του '70 από «την ενδημική πόλωση της ελληνικής πολιτικής».

Το στοιχείο της πόλωσης παρήγαγε έναν «αρνητικό κομματισμό», καταπολέμησε κάθε ίκνος συνεννόησης ή συνεργασίας, τροφοδότησε τον λαϊκισμό που κράτησε πίσω τη χώρα και πήγε τελικά να την καταστρέψει.

ΕΙΝΑΙ ΑΚΡΙΒΩΣ η ίδια αντίληψη βαθιάς υστέρησης και καθυστέρησης που κάνει ακόμη και σήμερα έναν νεότερο υποψήφιο για την αρχηγία του ΠΑΣΟΚ να δηλώνει «αδιανόητο να αιωρείται η υπόνοια ότι το ΠΑΣΟΚ μπορεί να είναι συνομιλητής ή κυβερνητικός εταίρος του κ. Μητσοτάκη. Πρέπει να καταστήσουμε σαφές με ποιους είμαστε και κυρίως με ποιους δεν είμαστε» (Μικ. Κατρίνης, Mega, 8/7).

ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟ δηλαδή τρόπο τόσο οι συναυλίες του Σαββόπουλου για τη Μεταπολίτευση, όσο και ένα επιστημονικό βιβλίο, διερευνούν την παραδοξότητα της συνύπαρξης μιας «κοινοβουλευτικής, φιλελεύθερης, ευρωπαϊκής» Ελλάδας με «τον άλλο της εαυτό» που ουσιαστικά την αρνείται.

ΘΑ ΕΛΕΓΑ ότι πενήντα χρόνια από την εγκαθίδρυση της Δι-

μοκρατίας είναι μια καλή ευκαιρία να ξεκαθαρίσουμε τους λογαριασμούς μας μαζί του. Αλλά δεν θα είναι καθόλου εύκολο.

Για τον απλούστατο λόγο ότι «ο άλλος μας εαυτός» δεν είναι μια εξωτερική κατασκευή. Έχει όλα τα στοιχεία του «άλλου» και του «εαυτού».

Ζει μαζί μας. Συγκατοικούμε στις ίδιες πόλεις. Θροναζόμαστε στα ίδια καθιστικά και στα ίδια καφενεία. Αποβλακωνόμαστε με την ίδια τηλεόραση. Μοιραζόμαστε συχνά τις ίδιες ανοπίες και τις ίδιες προκαταλήψεις.

ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΡΕΣ διαβάσαμε ανεπίτρεπτες ερμηνείες για τις γαλλικές εκλογές από ανθρώπους που δεν έχουν ιδέα για το εκλογικό σύστημα ή το Σύνταγμα της Γαλλίας. Οριακά έχουν ακούσει για τον Πύργο του Αϊφελ.

Αυτό όμως δεν εμπόδιζε πολλούς να διαβάσουν ακόμη και το (συγκεκριμένο έως τώρα...) μήνυμα που έστειλαν οι γάλλοι ψηφοφόροι.

Υπάρχουν και χειρότερα. Ο παραγωγικότερος και πλέον εμβληματικός δολοφόνος της εποχής μας Δ. Κουφοντίνας αρθρογραφεί τακτικά σε εφημερίδα της επιλογής του για ζητήματα της επικαιρότητας («Η Εφημερίδα των Συντακτών»). Δεν ξέρω αν κάποια στιγμή τον δούμε και μέλος της ΕΣΗΕΑ.

ΔΙΟΤΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ μυστικό του «άλλου εαυτού» είναι η αποδοχή του. Χάρη σε αυτήν επιβιώνει. Ακόμη κι οι πιο παρανοϊκές απόψεις ή απλά παραληρήματα γίνονται δεκτά στη δημόσια συζήτηση.

Για λόγους δημοκρατικότητας; Βαρεμάρας; Παραίτησης; Αμφιβολίας; Σημασίας; Δεν θα κάνω τον ψυχίατρο.

Αλλά μετά δεν χρειάζεται να αναρωτιέσαι αν είναι αλήθεια το «μπάζωμα» στα Τέμπη ή τα βαγόνια που «εξαερώθηκαν» ή τα «κατασκοπευτικά λογισμικά» ή τα διάφορα συνωμοσιολογικά κατασκευάσματα που συνοδεύουν κάθε υπόθεση δημοσίου ενδιαφέροντος.

Ο «ΑΛΛΟΣ ΜΑΣ ΕΑΥΤΟΣ» είναι εκείνος που συντηρεί την τοξικότητα, τη δυσπιστία, τον ανρθολογισμό, την καχυποψία και την κοινωνικά μνησικακία, κοινά στοιχεία του λαϊκισμού κι όλων των ολοκληρωτικών κινημάτων.

Κοινά στοιχεία των μικροκακόμοιρων.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ φυσικά δεν θα μας χαλάσει τη πανηγύρια για τη Μεταπολίτευση και την Ελλάδα της Μεταπολίτευσης.

Δεν έγιναν όλα τέλεια αυτά τα χρόνια. Δεν είναι όλα τέλεια σήμερα. Αλλά αυτά έχουμε κι αυτά θα υπερασπιστούμε απέναντι στον «άλλο μας εαυτό».

«ΝΑ ΖΗΣΕΙ ο τόπος μας. Να ζήσει η Δημοκρατία μας» που ευχίθηκε κι ο Διονύσης Σαββόπουλος στο κατάμεστο Ηρώδειο.

INTIMÉ NEWS

«Ο άλλος μας εαυτός» δεν είναι μια εξωτερική κατασκευή. Έχει όλα τα στοιχεία του «άλλου» και του «εαυτού». Ζει μαζί μας. Συγκατοικούμε στις ίδιες πόλεις. Θροναζόμαστε στα ίδια καθιστικά και στα ίδια καφενεία. Αποβλακωνόμαστε με την ίδια τηλεόραση. Μοιραζόμαστε συχνά τις ίδιες ανοπίες και τις ίδιες προκαταλήψεις